

Bruxelles, 21. lipnja 2023.
(OR. en)

10890/23

FIN 667

POP RATNA BILJEŠKA

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	20. lipnja 2023.
Za:	Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2023) 390 final
Predmet:	IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU Dugoročna predviđanja budućih priljeva proračuna EU-a (2024.–2028.)

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2023) 390 final.

Priloženo: COM(2023) 390 final

Bruxelles, 20.6.2023.
COM(2023) 390 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

Dugoročna predviđanja budućih priljeva proračuna EU-a (2024.–2028.)

{SWD(2023) 218 final}

Sadržaj

SADRŽAJ.....	1
1. Uvod	2
2. Predviđanja odljeva proračuna EU-a za razdoblje 2024.–2028.	2
2.1. Plaćanja povezana s obvezama iz VFO-a za razdoblje 2021.–2027.	4
2.2. Plaćanja za ispunjenje obveza preuzetih prije 2021.	6
2.3. Opozivi	7
2.4. NextGenerationEU	8
2.5. Promjene razine nepodmirenih obveza	9
3. Predviđanja priljeva proračuna EU-a za razdoblje 2024.–2027.	10
4. Zaključci.....	12
Prilog II. – Rezultati predviđanja	14
Tablica 1.1. – Dugoročna predviđanja budućih odljeva u razdoblju 2024.–2028. u okviru VFO-a..	14
Tablica 1.2. – Plaćanja povezana s novim obvezama iz VFO-a za razdoblje 2021.–2027.	15
Tablica 1.3. – Plaćanja za završetak obveza preuzetih prije 2021.	16
Tablica 2. – Predviđeni opozivi u razdoblju 2024.–2027.	17
Tablica 3. – Dugoročna predviđanja odljeva za instrument NextGenerationEU.....	18
Tablica 4. – Promjena ukupnih nepodmirenih obveza u razdoblju 2024.–2027.	19
Tablica 5. – Dugoročna predviđanja budućih priljeva proračuna EU-a u razdoblju 2024.–2027.	20

1. Uvod

U ovom izvješću iznose se predviđanja priljeva i odljeva proračuna EU-a za sljedećih pet godina u skladu s člankom 247. stavkom 1. točkom (c) Financijske uredbeⁱ. U ovom trećem ⁱⁱ izdanju iznose se predviđanja prihoda i rashodaⁱⁱⁱ iz višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) za razdoblje 2021.–2027. i instrumenta NextGenerationEU^{iv}, a obuhvaćaju razdoblje 2024.–2028.^v

Plaćanja iz proračuna EU-a slijede obveze. Procjene za plaćanja iznesene u ovom izvješću temelje se na odobrenim sredstvima za preuzimanje obveza uključenima u financijsko programiranje uz nacrt proračuna za 2024.^{vi}, u koji su uključene prilagodbe za specifične programe u skladu s člankom 5. Uredbe o VFO-u^{vii} te ponovna upotreba opozvanih sredstava u skladu s člankom 15. stavkom 3.^{viii} Financijske uredbe. Predviđanja prihoda temelje se na sustavu prihoda iz Odluke o vlastitim sredstvima^{ix}. U projekcijama prihoda u obzir je uzet i Sporazum o povlačenju Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju^x („Sporazum o povlačenju”).

Zajedno s procjenama u pogledu VFO-a, u ovom se izvješću iznose predviđanja o plaćanjima za sve programe u okviru instrumenta NextGenerationEU. Ti se rashodi, uz potrošnju u okviru VFO-a, financiraju prihodima od operacija zaduživanja na tržištima kapitala.

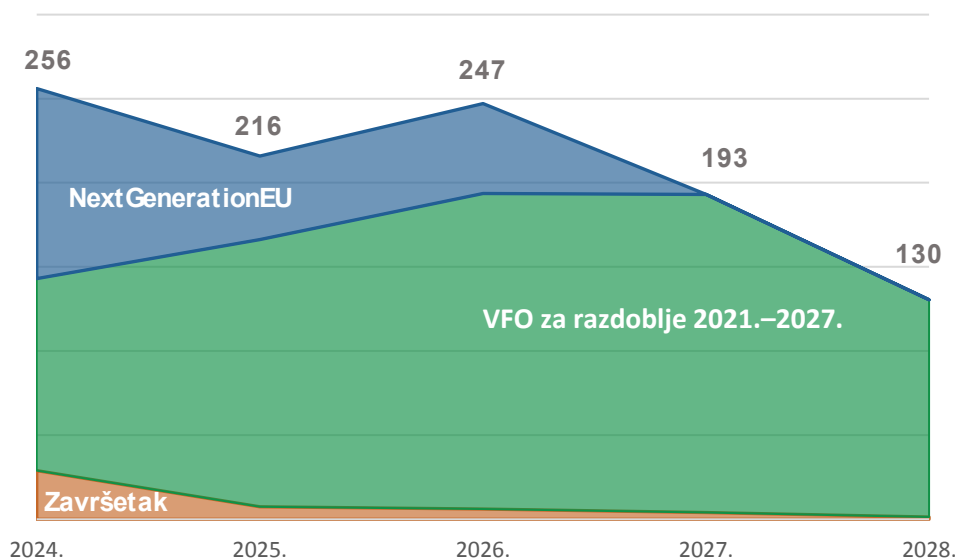
U ovim se predviđanjima iznose procjene o neizvršenim plaćanjima koja proizlaze iz obveza preuzetih u programima u okviru VFO-a za razdoblje 2021.–2027. i prije, dok plaćanja koja se odnose na programe u okviru VFO-a za razdoblje nakon 2027. nisu obuhvaćena ovim predviđanjima. U izvješću se ne iznose predviđanja o scenarijima za troškove financiranja instrumenta NextGenerationEU te se u obzir uzimaju iznosi u skladu s financijskim programiranjem.

2. Predviđanja odljeva proračuna EU-a za razdoblje 2024.–2028.

Procjenjuje se da će plaćanja u razdoblju 2024.–2028. iznositi 1 042 milijarde EUR, uključujući 824 milijarde EUR u okviru gornje granice za plaćanja u okviru VFO-a i 216 milijardi EUR iz bespovratne potpore u okviru instrumenta NextGenerationEU.

Predviđanja uključuju buduće prilagodbe za specifične programe na temelju članka 5. Uredbe o VFO-u i ponovnu upotrebu opozvanih sredstava u skladu s člankom 15. stavkom 3. Financijske uredbe za razdoblje 2025.–2027. Očekuje se da će prilagodbe za specifične programe dovesti do automatske prilagodbe naviše gornjih granica VFO-a za obveze i plaćanja u iznosu od 12,6 milijardi EUR u razdoblju 2022.–2027.^{xi} Točna godišnja prilagodba ovisit će o prihodima od novčanih kazni u području tržišnog natjecanja iz prethodne godine u ukupnom iznosu od 11 milijardi EUR (u cijenama iz 2018.) do 2027.

Grafikon 1 – Predviđena plaćanja po kategorijama

Plaćanja iz proračuna EU-a nisu ravnomjerno raspoređena u razdoblju 2024.–2028. Ta predviđanja ovise o promjenama: 1. plaćanja iz programa potrošnje financiranih u okviru VFO-a za razdoblje 2021.–2027. (75 % ukupnih plaćanja), 2. isplata iz instrumenta NextGenerationEU (21 % plaćanja) i 3. plaćanja koja proizlaze iz nepodmirenih obveza u okviru VFO-a za razdoblje 2014.–2020. i prije (4 % plaćanja). Procijenjeni godišnji prosjek odljeva iz proračuna EU-a iznosi 208 milijardi EUR, od čega će se 43 milijarde EUR financirati zaduživanjem na tržištima kapitala za programe u okviru instrumenta NextGenerationEU. Predviđanja za 2028. odgovaraju neizvršenim plaćanjima koja proizlaze iz obveza preuzetih u programima u okviru VFO-a za razdoblje 2021.–2027. i prije, dok plaćanja koja se odnose na programe u okviru VFO-a za razdoblje nakon 2027. nisu obuhvaćena ovim predviđanjima.

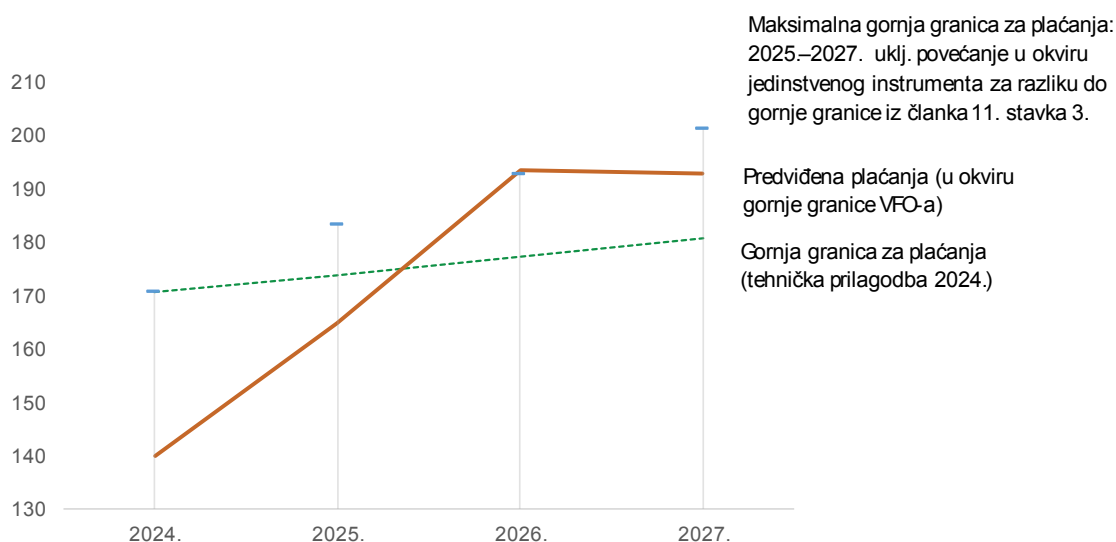
Očekuje se da će se ukupni iznos plaćanja smanjiti 2025. i povećati 2026. Predviđanja za plaćanja iz VFO-a za razdoblje 2021.–2027. pokazuju postupno povećanje u razdoblju 2025.–2026. i manje povećanje u sljedećem razdoblju, dok se za plaćanja u okviru instrumenta NextGenerationEU očekuje smanjenje 2025. i 2026. u odnosu na 2024. S dovršetkom provedbe instrumenta NextGenerationEU 2026., glavnina iznosa plaćanja u posljednje dvije godine obuhvaćene predviđanjima odgovara iznosu za programe u okviru VFO-a za razdoblje 2021.–2027.

U odnosu na rashode u okviru VFO-a za razdoblje 2021.–2027. i iz prethodnih financijskih okvira, predviđena plaćanja na godišnjoj razini u prosjeku iznose 165 milijardi EUR, pri čemu su predviđa da će njihov iznos 2024., 2025. i 2028. biti ispod, a 2026. i 2027. iznad tog iznosa. Taj obrazac, iako je naglašeniji s obzirom na veći broj bitnih kašnjenja u provedbi, uočen je i u prethodnim VFO-ima zbog postupnog smanjenja plaćanja i zaključenja prethodnog programskog razdoblja te postupnog uvođenja novih programa, koji će svoju optimalnu razinu provedbe dostići tek u drugoj polovini razdoblja provedbe VFO-a.

Procjenjuje se da će predviđena razlika za razdoblje 2024.–2027., koja je definirana kao razlika između predviđenih plaćanja do gornje granice za plaćanja u okviru VFO-a i gornje granice za plaćanja utvrđene u okviru tehničke godišnje prilagodbe za 2024., iznositi 11 milijardi EUR. Predviđa se da će godišnja razlika za 2024. i 2025. iznositi 31 milijardu EUR odnosno 9 milijardi EUR, dok će predviđene razlike za 2026. i 2027. biti negativne, s procijenjenim iznosima plaćanja koji premašuju gornju granicu za 16 milijardi EUR odnosno 12 milijardi EUR. Postojanje pozitivnih ili negativnih razlika posljedica je stabilne gornje granice za plaćanja u realnim vrijednostima i promjenjive putanje programâ u okviru proračuna EU-a, koji su uglavnom pod utjecajem provedbe kohezijske politike. U skladu s mehanizmom automatske prilagodbe iz jedinstvenog instrumenta za razliku do gornje granice na temelju članka 11. stavka 1. točke (b) Uredbe o VFO-u, od 2022. nepotrošeni iznosi u određenoj godini dovode do povećavanja budućih godišnjih gornjih granica. Stoga

pozitivne razlike do 2024. dovode do povećanja gornjih granica u razdoblju 2025.–2027. u okviru ograničenja utvrđenih člankom 11. stavkom 3. Uredbe o VFO-u. S obzirom na te prilagodbe i buduće prilagodbe za specifične programe iz članka 5. Uredbe o VFO-u (kojima će se gornje granice za plaćanja povećati za dodatnih 7,7 milijardi EUR) očekuje se da će gornja granica za plaćanja u okviru VFO-a za razdoblje 2021.–2027. biti u skladu s ukupnim očekivanim plaćanjima. Međutim, iznos plaćanja 2026. mogao bi premašiti maksimalnu gornju granicu za 0,8 milijardi EUR, što bi se trebalo platiti u okviru gornje granice za plaćanja za 2027. To je uglavnom posljedica predviđenog obrasca plaćanja za kohezijske programe, čija će se provedba ubrzati u toj godini, i vrhunca koji će se dosegnuti u provedbi programâ u okviru Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) zbog preklapanja završetka programa iz razdoblja 2014.–2022. i optimalne razine provedbe tekućeg VFO-a. Ubrzavanje plaćanja iz kohezijskih programa koja izlaze izvan okvira predviđenog srednjeg scenarija koji se pretpostavlja u ovom izvješću moglo bi dovesti do većeg probijanja maksimalne gornje granice za plaćanja u toj godini (vidjeti odjeljke 2.1. i 2.3.).

Grafikon 2 – Predviđena plaćanja u odnosu na gornju granicu za plaćanja za razdoblje 2024.–2027. u okviru VFO-a

2.1. Plaćanja povezana s obvezama iz VFO-a za razdoblje 2021.–2027.

Više od polovine predviđenih plaćanja koja proizlaze iz VFO-a za razdoblje 2021.–2027. odnosi se na kohezijsku politiku i zajedničku poljoprivrednu politiku (ZPP). Procjene dugoročnih predviđanja za plaćanja uvelike ovise o provedbi tih dviju politika.

Naslov 2.a – Kohezijska politika

Nakon što su do kraja 2022. odobreni svi programi, provedba kohezijskih programa za razdoblje 2021.–2027. započela je prošle godine isplatom pretfinanciranja za 2021. i 2022. te dodatnog pretfinanciranja za fleksibilnu pomoć područjima (FAST-CARE). Dodatno pretfinanciranje i prva međuplaćanja isplatit će se 2023. i 2024., ali sporije nego u prethodnom programskom razdoblju, što je posljedica ponajprije kašnjenja u programiranju i nastojanja nacionalnih tijela da završe programe za razdoblje 2014.–2020. i ubrzaju provedbu instrumenta NextGenerationEU. U odnosu na prethodno programsko razdoblje nagomilana kašnjenja dovela su do jednogodišnjeg zaostajanja u provedbi.

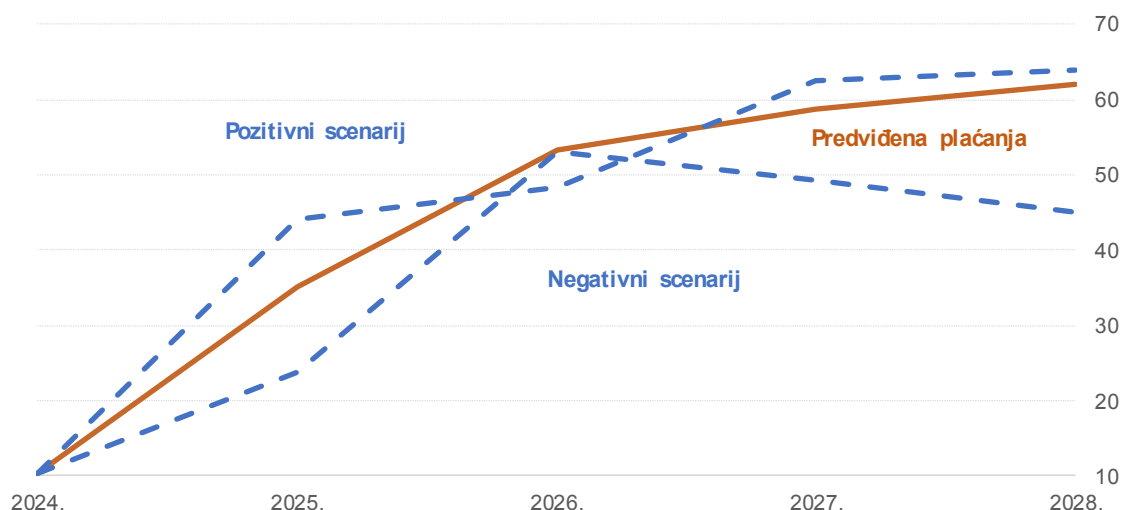
Kao i u prethodnom izvješću, u ovim predviđanjima iznose se **tri scenarija** za provedbu kohezijskih programa. S obzirom na najnovije dostupne informacije o provedbi, pretpostavlja se da će države članice ubrzati provedbu 2025. i 2026., iako u različitoj mjeri, kako bi nadoknadile nagomilana kašnjenja i time smanjile rizik od opoziva. Prema **srednjem scenariju** pretpostavlja se da će 2025. države članice ubrzati provedbu, čime će 2026. i 2027. dostići tempo provedbe VFO-a za razdoblje 2014.–2020. te od 2028. nadalje u potpunosti dosegnuti optimalnu razinu provedbe. Prema **pozitivnom scenariju** predviđa se da će tempo provedbe 2025. i 2026. biti jednak kao i za VFO za razdoblje 2014.–2020. te da će se u narednim godinama dosegnuti optimalna razina provedbe. Prema **negativnom scenariju pretpostavlja se** da države članice neće uspjeti nadoknaditi jednogodišnje kašnjenje u razdoblju obuhvaćenom predviđanjima.

U okviru **tih triju scenarija pretpostavlja se da** će države članice iskoristiti sve mogućnosti kojima raspolažu kako bi izbjegle opozive s obzirom na veće rizike u odnosu na izvješće iz prethodne godine. Predviđa se da će države članice od 2025. nadalje, što je rok za ispunjenje obveza preuzetih 2022., podnositi znatne zahtjeve za plaćanje do kraja godine kako bi se oni obradili naredne godine. Tim podnošenjem zahtjeva za plaćanje smanjio bi se iznos opoziva u toj istoj godini, pa bi se stoga ostvarilo samo 20 % očekivanih opoziva. Pretpostavlja se da će se preostalih 80 % iznosa vratiti kao unutarnji namjenski prihod u jednakim iznosima u sljedeće dvije godine.

Predviđena plaćanja za programe kohezijske politike u razdoblju 2021.–2027. prema **srednjem scenariju** iznosila bi 220 milijardi EUR za razdoblje 2024.–2028., dok su prema prošlogodišnjim predviđanjima za razdoblje 2023.–2027. iznosila 177 milijardi EUR. Ako se predviđanja iz srednjeg scenarija primijene na razdoblje 2023.–2027. kako bi se dobila ekvivalentna usporedba s prošlogodišnjim predviđanjima, plaćanja bi iznosila 165 milijardi EUR, što potvrđuje kašnjenje u provedbi. Posljedice zakašnjelog podnošenja zahtjeva za plaćanje vide se u 2026.

Unatoč tim pretpostavkama ta tri scenarija predviđanja pokazuju da bi od 2025. moglo doći do znatnih opoziva osim ako se države članice dodatno ne potrudie kako bi nadoknadile to jednogodišnje zaostajanje u provedbi [vidjeti odjeljak 2.3. o opozivima]. Kako bi izbjegle taj rizik, države članice trebale bi u narednim godinama dodatno poraditi na provedbi, i to mnogo brže nego u razdoblju 2014.–2020.

Grafikon 3. – Predviđena plaćanja za naslov 2.a (obveze iz VFO-a za razdoblje 2021.–2027.) te pozitivni i negativni scenariji

Naslov 3. – Zajednička poljoprivredna politika (ZPP) i Fond za pravednu tranziciju

Predviđena plaćanja za prvi stup ZPP-a, koji obuhvaća rashode povezane s tržištem i izravna plaćanja, iznose 163 milijarde EUR u razdoblju 2024.–2027., što je u skladu s najnovijim financijskim programiranjem.

Nakon što su podneseni i odobreni svi strateški planovi u okviru ZPP-a, provedba drugog stupa u okviru ZPP-a za razdoblje 2023.–2027. (koji čini Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj – EPFRR) započela je na vrijeme. Prijelaznim odredbama kojima je produljeno trajanje programa iz razdoblja 2014.–2020. omogućen je nastavak provedbe tih programa 2021. i 2022.

Predviđena plaćanja koja proizlaze iz VFO-a za razdoblje 2021.–2027. uključuju plaćanja iz planova u okviru ZPP-a za razdoblje 2023.–2027. te plaćanja povezana s produljenjem provedbe programâ na 2021. i 2022. (vidjeti točku 2.2. Plaćanja obveza iz razdoblja prije 2021.) koja će se dovršiti do 2026. U ovim predviđanjima uzimaju se u obzir i prijenosi između stupova zajedničke poljoprivredne politike koje su provele države članice^{xii}, što je rezultiralo neto prijenosom od 4,8 milijardi EUR iz prvog stupa (Europski fond za jamstva u poljoprivredi – EFJP) u drugi stup (EPFRR) u razdoblju 2024.–2027.

Budući da se programi EPFRR-a za razdoblje 2014.–2022. provode kako je planirano i da je pravodobno započela provedba novih planova u okviru ZPP-a, predviđa se da će se plaćanja izvršavati postojano u narednim godinama i dosegnuti vrhunac 2026. To je posljedica preklapanja neizvršenih plaćanja iz programâ za razdoblje 2014.–2020. i prijelaznog razdoblja 2021.–2022., pri čemu se oba izvršavaju u skladu s pravilom o opozivu „N + 3”, zajedno s postupnim uvođenjem planova u okviru ZPP-a za razdoblje 2023.–2027., za koje se primjenjuje pravilo o opozivu „N + 2”.

U proračunu za 2023. i nacrtu proračuna za 2024. ne planiraju se nikakva plaćanja u okviru gornjih granica VFO-a za Fond za pravednu tranziciju jer se prednost daje korištenju financijskih sredstava u okviru instrumenta NextGenerationEU koja su na raspolaganju do 2026. U okviru ovih predviđanja pretpostavlja se da će plaćanja početi 2025. kako bi se izbjegli opozivi za obveze preuzete 2022.

Ostali programi i naslovi

Predviđanja za plaćanja povećana su u odnosu na prethodnu godinu, ponajprije u okviru naslova 1. (Jedinstveno tržište, inovacije i digitalizacija), naslova 5. (Sigurnost i obrana) i naslova 6. (Susjedstvo i svijet). To je posljedica predviđanja o poboljšanju provedbe iako se ona neznatno usporila. Očekuje se da će se to kašnjenje nadoknaditi 2026.

2.2. Plaćanja za ispunjenje obveza preuzetih prije 2021.

Predviđa se da će plaćanja za ispunjenje obveza preuzetih prije 2021. (fr. *reste à liquider* – RAL) iznositi 47,8 milijardi EUR za razdoblje 2024.–2028.

Naslov 2.a – Kohezijska politika

Glavnina plaćanja za obveze preuzete prije 2021. (37 %) odnosi se na programe kohezijske politike, čija se provedba odvija na optimalnoj razini. Projekcije plaćanja temelje se na najnovijim predviđanjima država članica (iz siječnja 2023.) i informacijama o provedbi na terenu. Zahvaljujući djelovanju kohezijske politike za

izbjeglice u Europi (CARE) i inicijativi SAFE^{xiii} očekuje se da će države članice ubrzati iskorištavanje sredstava u okviru razdoblja 2014.–2020.

Posljednja obračunska godina za europske strukturne i investicijske (ESI) fondove završava u lipnju 2024., pri čemu je većina plaćanja predviđena za kraj 2023. S obzirom na stopu zadržavanja i poravnavanje pretfinanciranja očekuje se da će plaćanja nakon 2024. biti ograničena.

Naslov 3. – Zajednička poljoprivredna politika

Kao i u prethodnim predviđanjima, očekuje se da će se 2026. završiti operativni programi ruralnog razvoja za razdoblje 2014.–2022., pri čemu će se većina međuplaćanja isplatiti 2025.

Ostali programi i naslovi

Većina neizvršenih plaćanja za preostale dijelove proračuna ravnomjerno je raspoređena između naslova 1. (Jedinstveno tržište, inovacije i digitalizacija) i naslova 6. (Susjedstvo i svijet). Dok se zaključenje programâ iz naslova 1. sad očekuje ranije nego u prethodnim procjenama, isto se tako očekuje i da će se projekti iz naslova 6. u većoj mjeri pomaknuti na razdoblje 2025.–2027.

2.3. Opozivi

Predviđa se da će iznos opozvanih sredstava za razdoblje 2024.–2027. u okviru programâ iz tekućeg i prethodnog VFO-a biti 8,1 milijardu EUR, što je povećanje u odnosu na prošlogodišnja predviđanja za razdoblje 2023.–2027., a pritom se predviđaju i znatne promjene u strukturi tih sredstava. To povećanje uglavnom proizlazi iz kohezijskih programa u okviru tekućeg VFO-a.

Naslov 2.a – Kohezijska politika

Iznosi za koje postoji rizik od opoziva u pogledu završetka programâ za razdoblje 2014.–2020. manji su u odnosu na prethodna predviđanja zbog postojanja znatnih fleksibilnosti koje olakšavaju punu apsorpciju sredstava iz kohezijskih fondova i na najmanju moguću mjeru svode rizik od opoziva za vrijeme postupka završetka programâ.

Za razliku od toga, za kohezijske programe za razdoblje 2021.–2027. predviđa se postojanje bitnih rizika od 2025. nadalje, kad se počinju primjenjivati ciljevi opoziva za obveze preuzete 2022. i 2023. Procjenjuje se da će stopa podnošenja zahtjeva za plaćanje i dalje zaostajati u odnosu na stopu u razdoblju 2014.–2020. zbog kašnjenja u odobravanju programa i niske stope povlačenja sredstava iz proračuna za 2023. i nacrtâ proračuna za 2024. Rizik od opoziva mogao bi se smanjiti jedino ako se provedba 2025. i 2026. ubrza u odnosu na predviđanja iz srednjeg scenarija. Međutim, ako ne dođe do tog ubrzanja i obrazac provedbe ostane blizu predviđanja iz negativnog scenarija, iznosi za koje postoji rizik od opoziva bili bi znatno veći. Prema tom scenariju, u kojem države članice ne uspiju nadoknaditi jednogodišnje kašnjenje, mogao bi se izgubiti znatan dio reprogramiranih obveza iz 2021. Nadalje, ako se opozivi ne bi smanjili kako je opisano u točki 2.1. i u skladu s pretpostavkama u trima scenarijima, predviđeni iznos opoziva za programe u okviru kohezijske politike peterostruko bi se povećao [vidjeti tablicu 2.].

Naslov 3. – Zajednička poljoprivredna politika i Fond za pravednu tranziciju

Predviđanja za opozive u okviru programâ EPFRR-a za razdoblje 2014.–2022. u skladu su s rezultatima iz prethodne godine. Očekuje se da će nastupiti pri zaključenju programâ 2026., čime bi se znatno poboljšao ishod zabilježen u razdoblju 2007.–2013. Eventualni opozivi za strateške planove u okviru ZPP-a za razdoblje 2023.–2027. nastupili bi pri zaključenju (tj. do razdoblja 2029.–2030.), što nije obuhvaćeno ovim izvješćem.

Kao i u slučaju kohezijskih fondova, zbog kašnjenja u odobravanju relevantnih pravnih akata i programâ Fonda za pravednu tranziciju, zajedno s odgodama u provedbi, od 2025. nadalje pojavljuje se rizik od opoziva za znatne iznose zbog vremenskog ograničenja za obveze preuzete 2022. i 2023. U skladu s istim pretpostavkama opisanim u točki 2.1., koje vrijede i za druge kohezijske programe, države članice trebaju ubrzati provedbu 2025. i 2026. kako bi se izbjegli opozivi koji bi se mogli dogoditi od 2025. nadalje.

Ostali programi i naslovi

Za programe kojima na središnjoj razini upravlja Komisija predviđanja opoziva temelje se na najnovijim informacijama na razini projekata. Kao i u prethodnom izvješću predviđanja za opozive koji se odnose na programe u okviru VFO-a za razdoblje 2021.–2027. temelje se na stopama opoziva iz prethodnih programa. Točna godina opoziva ovisila bi o zaključenju pojedinačnih projekata i aktivnosti te se ne može precizno predvidjeti.

2.4. NextGenerationEU

NextGenerationEU privremeni je instrument za izvanredne situacije namijenjen mjerama za odgovor na krize, oporavak i jačanje otpornosti. Bespovratni dio instrumenta NextGenerationEU čini vanjske namjenske prihode te služi za brzu potporu prioritetima za reforme i ulaganja – ponajprije u okviru **Mehanizma za oporavak i otpornost** – i jačanje niza ključnih programa oporavka. Kako bi se transparentno prikazao utjecaj instrumenta NextGenerationEU, procjene očekivane provedbe vanjskih namjenskih prihoda navedene su zasebno za svaki program (vidjeti tablicu 3.). Predviđanja su utvrđena na temelju preuzetih obveza u godišnjim obrocima predviđenima u financijskom programiranju uz nacrt proračuna za 2024.

Središnji je dio instrumenta NextGenerationEU **Mehanizam za oporavak i otpornost**, na koji otpada 80 % bespovratnih sredstava^{xiv}. Odljevi instrumenta NextGenerationEU uvelike su uvjetovani tempom isplata za Mehanizam za oporavak i otpornost. Faza provedbe Mehanizma započela je i napreduje u skladu s vremenskim okvirom reformi i ulaganja koji su u svojim planovima utvrdile države članice.

Prema stanju iz svibnja 2023. svih 27 država članica donijelo je nacionalne planove za oporavak i otpornost. Dvadeset i dva plana za oporavak i otpornost donesena su 2021., čime su započeli isplata pretfinanciranja i potpisivanje sporazuma o financiranju i zajmovima, a 2022. doneseno je preostalih pet planova. Neki su planovi izmijenjeni 2023. kako bi se uzele u obzir promjene u dodjeli sredstava (u skladu s člankom 11. Uredbe o Mehanizmu za oporavak i otpornost). Ukupno je isplaćen iznos od 153,4 milijarde EUR (106,3 milijarde EUR u obliku bespovratne potpore i 47,1 milijarda EUR u obliku povratne potpore iz zajmova) od približno 500 milijardi EUR izdvojenih u obliku bespovratnih sredstava i zajmova u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost. To uključuje pretfinanciranje u iznosu od 56,5 milijardi EUR. Ovisno o napretku u provedbi nacionalnih planova za oporavak i otpornost očekuje se da će iznos godišnjih isplata bespovratnih sredstava u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost 2024. dosegnuti razinu od 96 milijardi EUR, nakon čega se predviđa da će se 2025. smanjiti na 39 milijardi EUR i potom 2026. ponovno povećati na približno 47 milijardi EUR. U odnosu na prošlogodišnja predviđanja isplate se u manjoj mjeri izvršavaju na početku razdoblja jer je došlo do određenih kašnjenja u provedbi povezanih sa složenim ulaganjima i reformama. U ovim predviđanjima procjenjuje se da neće biti nikakvih opoziva.

Kako je propisano u Uredbi o Mehanizmu za oporavak i otpornost, nacionalni planovi za oporavak i otpornost izmijenit će se tijekom 2023. kako bi se uzele u obzir promjene u pogledu maksimalnog financijskog doprinosa. Ažuriranje planova uključivat će i posebna poglavlja o planu REPowerEU, čiji je cilj smanjiti energetske ovisnost o Rusiji i time poticati energetske tranzicije prema održivim obnovljivim izvorima energije.

U planovima za oporavak i otpornost države članice uvelike su davale prednost korištenju bespovratnih oblika potpore za financiranje ulaganja i reformi. S obzirom na razinu i brzinu obveza po zajmovima, to znači da države članice za raspodjelu 2023. imaju na raspolaganju iznos od 225 milijardi EUR potpore u obliku zajmova. Deset država članica izrazilo je interes za (dodatne) zajmove u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost u ukupnom iznosu od približno 145 milijardi EUR, u skladu s člankom 14. stavkom 6. izmijenjene Uredbe o Mehanizmu za oporavak i otpornost. Zahtjev za tu potporu u obliku zajmova države članice mogu podnijeti do 31. kolovoza 2023.^{xv}

Inicijativa **REACT-EU** drugi je po veličini dio instrumenta NextGenerationEU. Na njega se odnosi 12 % iznosa bespovratne potpore te se u okviru njega 2021. i 2022. raspodjeljuju dodatna sredstva iz nekih postojećih fondova kohezijske politike (Europski fond za regionalni razvoj (EFRR) i Europski socijalni fond (ESF)). Obveze u okviru inicijative REACT-EU preuzimale su se u razdoblju 2021.–2022. Međuplaćanja i završna plaćanja koncentrirana su u razdoblju 2022.–2024. u skladu s ciljevima inicijative REACT-EU da se provedba ubrza primjenom već postojećih programa i da se omogući potpuna fleksibilnost pravila provedbe. U odnosu na prošlogodišnja predviđanja plaćanja iz inicijative REACT-EU u okviru ESF-a izvršavaju se unaprijed 2023. kako bi se zadovoljile povećane potrebe za plaćanjima nakon što su 2022. dodatna sredstva prenesena iz EFRR-a u ESF, ali i u skladu s kratkoročnom prirodom mjera u okviru ESF-a. Očekuje se da će se plaćanja iz inicijative REACT-EU u okviru EFRR-a povećati 2024. u odnosu na prošlogodišnja predviđanja zbog posljedica viših troškova energije i nestašica sirovina.

Države članice mogu koristiti financijska sredstva u okviru inicijative REACT-EU za rješavanje problema priljeva izbjeglica nakon ruske invazije na Ukrajinu. Kako bi se smanjio pritisak na nacionalne proračune i omogućila brža i lakša provedba mjera koje se odnose na integraciju državljana trećih zemalja, Komisija je 2022. predložila povećano pretfinanciranje i pojednostavnjenje mogućnosti obračuna troškova^{xvi}. Do kraja 2025. očekuju se određena ograničena plaćanja na završetku programa i u okviru ESF-a i u okviru EFRR-a.

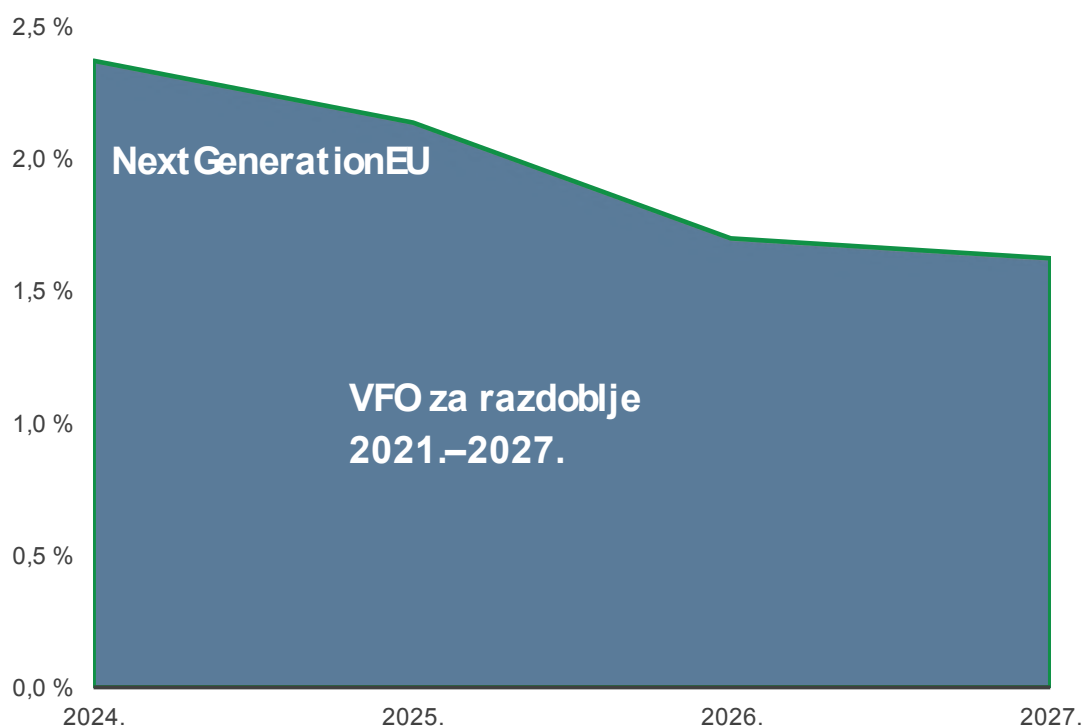
Preostalih 8 % bespovratnih sredstava iz instrumenta NextGenerationEU namijenjeno je za ostalih pet programa koji primaju potporu u okviru tog instrumenta. Predviđanja za plaćanja temelje se na iskustvu iz prethodnih programa, pri čemu se u obzir uzimaju kraći ciklus obveza i usmjerenost na neposredne potrebe povezane s oporavkom. Na **Fond za pravednu tranziciju (FPT)** utjecala su kašnjenja u donošenju VFO-a i zakonodavstva za specifične programe. Do kraja 2022. doneseni su svi programi podneseni za FPT (za sve države članice osim za Bugarsku, koja još nije podnijela svoj program za FPT). Faza provedbe započela je neposredno nakon donošenja programâ, pri čemu se sve isplate predviđaju u razdoblju 2023.–2026. U predviđanjima za program **InvestEU** uzimaju se u obzir očekivani raspored rezervacija za proračunsko jamstvo, rashodi za savjetodavni centar i troškovi za potporu.

2.5. Promjene razine nepodmirenih obveza

Očekuje se da će se ukupni RAL iz VFO-a za razdoblje 2021.–2027. i prethodnih VFO-a postupno povećati u razdoblju 2024.–2027., s 274 milijarde EUR na 322 milijarde EUR. Budući da se veliki dio RAL-a odnosi na kohezijsku politiku, provedba te politike u skladu s pravilom o opozivu „N + 3” odredit će cjelokupne promjene u ukupnom iznosu nepodmirenih obveza, pri čemu je glavnina plaćanja pomaknuta na kraj VFO-a i na razdoblje nakon toga (vidjeti točku 2.1.). RAL povezan s instrumentom NextGenerationEU postupno će se podmirivati do kraja 2026., kad će se morati dovršiti sva plaćanja.

Predviđanja o promjenama RAL-a koje proizlaze iz VFO-a za razdoblje 2021.–2027. i prethodnih VFO-a (isključujući instrument NextGenerationEU) kao udjela u BND-u skupine EU-27 smanjila bi se 2027. s 1,8 % na 1,6 %, što se objašnjava povećanjem RAL-a koje se kompenzira rastom BND-a skupine EU-27. U obzir nisu uzeta predviđanja za 2028. jer se u okviru ovih predviđanja ne uzimaju u obzir nove obveze koje će nastati nakon 2027.

Grafikon 4. – Promjene razine nepodmirenih obveza (RAL) u razdoblju 2024.–2027. iskazane u postotku bruto nacionalnog dohotka Unije

3. Predviđanja priljeva proračuna EU-a za razdoblje 2024.–2027.

Proračun EU-a financira se vlastitim sredstvima i ostalim prihodima. Osim toga, Unija je ovlaštena pozajmljivati sredstva za financiranje instrumenta NextGenerationEU. Komisija mobilizira sredstva

operacijama na međunarodnim tržištima kapitala u skladu s financijskim potrebama programâ potrošnje instrumenta NextGenerationEU (vidjeti točku 2.4.). U tu svrhu Komisija primjenjuje diversificiranu strategiju financiranja^{xvii} i u okviru nje objavljuje godišnje odluke o zaduživanju i polugodišnje planove financiranja. U sadašnjim predviđanjima u prvom su planu prihodi potrebni za financiranje proračunskih rashoda u okviru VFO-a.

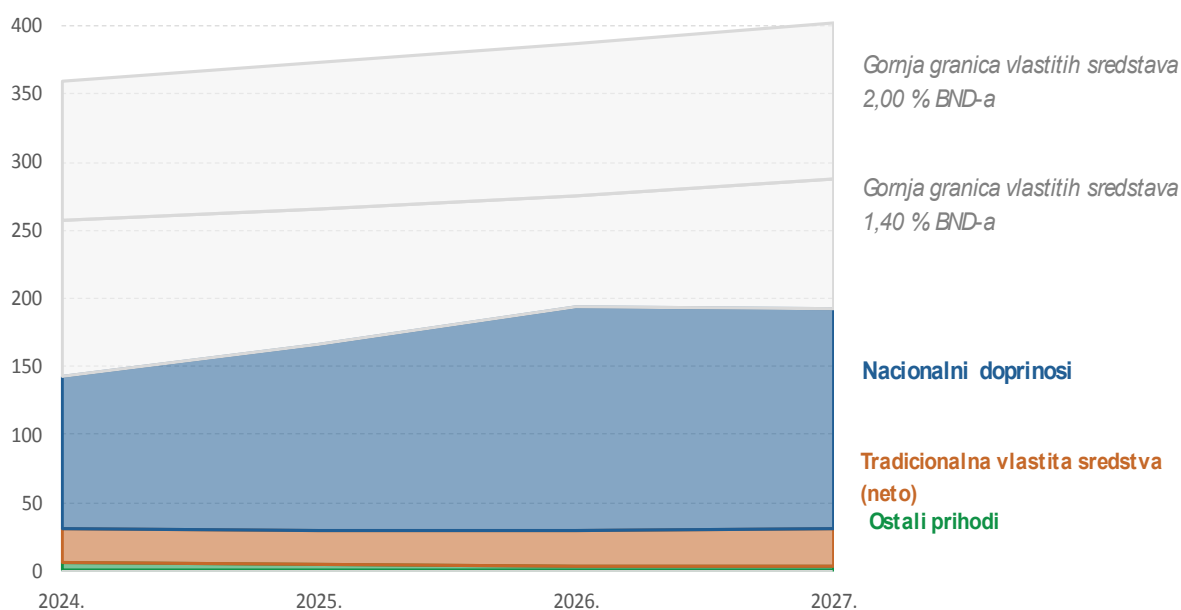
Vlastita sredstva potrebna za financiranje proračuna utvrđuju se na temelju ukupnih rashoda umanjenih za „ostale prihode”. Prema tome predviđanja za prihode proračuna EU-a za razdoblje 2024.–2027. temelje se na načelu da rashodi moraju biti usklađeni s prihodima. Stoga su ukupni prihodi jednaki ukupnim rashodima.

U skladu sa Sporazumom o povlačenju (dio peti) Ujedinjena Kraljevina od 2021. doprinosi proračunu EU-a u pogledu nepodmirenih obveza iz prethodnih financijskih okvira. To uključuje RAL na kraju 2020. te mirovine i druge obveze utvrđene u financijskom dogovoru. Doprinos Ujedinjene Kraljevine čini „ostale prihode” proračuna EU-a i nije dio vlastitih sredstava Unije. Postupno će se ukidati kako se nepodmirene obveze budu podmirivale.

Pretpostavlja se da će ostali razni prihodi koji nisu dio vlastitih sredstava Unije ostati nominalno konstantni na razini nacrtâ proračuna za 2024.

Vlastita sredstva – nacionalni doprinosi i carine – čine većinu prihoda potrebnih za uravnoteženje proračunskih rashoda. Predviđanja se temelje na Odluci o vlastitim sredstvima koja je na snazi^{xviii}. U njima nisu uzeti u obzir prijedlozi Komisije od 20. lipnja 2023. o novim vlastitim sredstvima. Predviđa se da će nacionalni doprinosi za razdoblje 2024.–2027. u prosjeku iznositi 144 milijarde EUR godišnje ili 0,76 % bruto nacionalnog dohotka EU-a. Kretanje nacionalnih doprinosa u razdoblju predviđanja uglavnom ovisi o ciklusu potrošnje i, u manjoj mjeri, o postupnom ukidanju doprinosa Ujedinjene Kraljevine. Zbog kašnjenja u provedbi važnih programa potrošnje nacionalni doprinosi i dalje će biti na relativno niskoj razini 2024. Povećanje rashoda koje proizlazi iz ubrzane provedbe programâ te sve manji doprinos Ujedinjenje Kraljevine RAL-u za uzrokovat će povećanje nacionalnih doprinosa 2025. i 2026. Predviđa se da će doprinosi 2027. ostati uglavnom stabilni.

Grafikon 5. – Predviđeni prihodi za financiranje VFO-a za razdoblje 2024.–2027.

Ukupna vlastita sredstva koja prikuplja Unija ni u jednoj godini ne smiju premašiti gornju granicu vlastitih sredstava od 1,40 % bruto nacionalnog dohotka država članica EU-a utvrđenu u Odluci o vlastitim sredstvima, uz dodatno privremeno povećanje od 0,6 % BND-a EU-a za pokrivanje svih obveza Unije koje proizlaze iz zaduživanja na tržištima kapitala za financiranje instrumenta NextGenerationEU. Iako se predviđa rast vlastitih sredstava 2025. i 2026. te potom njihova stabilizacija 2027., očekuje se da će raspoloživa razlika do gornje granice vlastitih sredstava (takozvani „prostor u proračunu“) ostati uglavnom stabilna jer bi se tijekom referentnog razdoblja bruto nacionalni dohodak Unije trebao postupno povećavati^{xix}. Razlika do gornje granice tijekom tog razdoblja u prosjeku iznosi 207 milijardi EUR, od čega se 113 milijardi EUR odnosi na povećanje instrumenta NextGenerationEU.

Od početka zaduživanja 2021. iz proračuna EU-a osiguravaju se plaćanja kamata na pozajmljena sredstva dodijeljena za bespovratnu potporu na temelju instrumenta NextGenerationEU. Vlastita sredstva potrebna za financiranje tih troškova namaknut će se u okviru privremenog povećanja gornje granice vlastitih sredstava od 0,6 % BND-a EU-a. Planirani troškovi slijede profil plaćanja na kraju razdoblja kako bi se uzelo u obzir progresivno uvođenje zaduživanja. Pritom postoje neizvjesnosti u pogledu financiranja troškova instrumenta NextGenerationEU (NGEU) zbog brzog i znatnog porasta kamatnih stopa na financijskim tržištima od prosinca 2021.

4. Zaključci

Ova su predviđanja izrađena u kontekstu velike neizvjesnosti zbog geopolitičke i gospodarske nestabilnosti izazvane agresivnim ratnom Rusije protiv Ukrajine. Predloženim inicijativama za potporu državama članicama, trećim zemljama i određenim sektorima ubrzala su se plaćanja za tekuće i nove programe te su pritom instrumentima za vanjsko financiranje Ukrajini i susjednim partnerskim zemljama stavljena na raspolaganje veća financijska sredstva.

Zbog kašnjenja u provedbi programa u okviru kohezijske politike za razdoblje 2021.–2027. i Fonda za pravednu tranziciju povećavaju se rizici od opoziva. Tim kašnjenjima možda je pridonijela i činjenica da su nacionalna tijela u prvi plan stavila zaključivanje programa iz prethodnog VFO-a i instrumenta NextGenerationEU, s obzirom na njihove kraće vremenske okvire, zajedno s kašnjenjem u odobravanju relevantnih pravnih osnova i programa. Države članice morat će znatno ubrzati provedbu 2025. i 2026. kako bi izbjegle gubitak sredstava zbog pravila o opozivu. Kad je riječ o ostalim fondovima, naročito u okviru naslova 1. i 6., ti su rizici smanjeni, što odražava pritisak na te programe.

Gornja granica za plaćanja u okviru VFO-a i dalje je dovoljna za pokrivanje predviđenih plaćanja, osim za 2026., u kojoj predviđanja upućuju na mogućnost prekoračenja. Očekuje se da će plaćanja 2024. i 2025. biti znatno niža od gornje granice za plaćanja u okviru VFO-a, što će omogućiti prijenos neiskorištenih iznosa unutar određenih ograničenja na kraj tog razdoblja, kad će potrebe za kreditima biti više. Općenito, procjenjuje se da će neto razlika u razdoblju 2024.–2027., uključujući prilagodbe, iznositi 18,5 milijardi EUR, a sastojat će se od povećanja u okviru jedinstvenog instrumenta za razliku do gornje granice i automatske prilagodbe gornje granice nakon dodavanja sredstava na temelju članka 5. Uredbe o VFO-u u iznosu od 7,7 milijardi EUR u razdoblju 2025.–2027., kako je predviđeno tehničkom prilagodbom za 2024. Pod trenutačno važećim pretpostavkama procijenjene potrebe za plaćanjima premašit će gornju granicu za plaćanja u okviru VFO-a 2026. i 2027. Plaćanja bi 2026. premašila maksimalnu gornju granicu za plaćanja, čak i ako se uzme u obzir maksimalna gornja granica od 13 milijardi EUR (u cijenama iz 2018.) u okviru jedinstvenog instrumenta za razliku do gornje granice u skladu s člankom 11. stavkom 1. točkom (b) i člankom 11. stavkom 3. Uredbe o VFO-u^{xx}. To uvelike ovisi o predviđenim promjenama u plaćanjima u okviru kohezijske politike i temeljnim pretpostavkama, koje podliježu bitnim neizvjesnostima. Iako se čini da je taj rizik manji za 2027., razlika između procijenjene razine plaćanja i maksimalne gornje granice za plaćanja i dalje je vrlo mala. Važno je napomenuti da, zbog mehanizma određivanja gornje granice, u drugoj

polovini VFO-a neće biti moguće u potpunosti iskoristiti procijenjenu razliku do gornje granice za plaćanje za 2024. i 2025., što iznosi gotovo 40 milijardi EUR. Dio te razlike mogao bi ostati neiskorišten.

Ciljanjem ulaganja i reformi u okviru instrumenta NextGenerationEU nastavlja se podupirati gospodarstvo EU-a i prelazak na čiste, zelene izvore energije. U narednim godinama države članice morat će iskoristiti sredstva instrumenta NextGenerationEU prije roka za isplate koji je predviđen za 2026. i ujedno ubrzati provedbu fondova u okviru kohezijske politike.

Predviđanja za RAL u skladu su s očekivanim promjenama u gospodarskom rastu. Premda se RAL nominalno povećava pri kraju VFO-a u odnosu na 2023., smanjuje se ako se mjeri kao udio u bruto nacionalnom dohotku (BND) EU-a, što pokazuje da nominalni rast gospodarstva EU-a nadmašuje gomilanje nepodmirenih obveza iz proračuna EU-a. Instrument NextGenerationEU ima privremeni učinak na razinu nepodmirenih obveza EU-a, koje će dosegnuti vrhunac krajem 2023., a zatim će se do kraja 2027. postupno vratiti na razine usporedive s početkom razdoblja VFO-a.

Vlastita sredstva potrebna za financiranje proračuna rast će u skladu s rashodima VFO-a. Ipak, iznos raspoložive razlike do gornje granice vlastitih sredstava ostat će relativno stabilan jer su sve veće potrebe za prihodima usklađene s predviđenim nominalnim rastom gospodarstva EU-a.

Prilog II. – Rezultati predviđanja

Ako nije navedeno drukčije, sve su vrijednosti izražene u milijardama EUR u tekućim cijenama. Moguće je da se ukupni iznosi ne podudaraju zbog zaokruživanja.

Tablica 1.1. – Dugoročna predviđanja budućih odljeva u razdoblju 2024.–2028. u okviru VFO-a

Godina	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	Ukupno
Gornja granica za obveze	186,0	187,9	179,7	185,4		738,9
Gornja granica za plaćanja	170,5	173,7	177,1	180,7		702,0
<i>Uz to, prilagodba za članak 5. Uredbe o VFO-u (procjena za buduće godine)</i>		1,7	1,8	4,2		7,7
Obveze (programirane)*	189,4	192,4	183,2	191,1		756,2
Predviđena plaćanja*	143,1	166,3	193,6	193,0	130,5	826,4
<i>Od čega za posebne instrumente**</i>	3,2	1,4	0,1			4,7

Tablica 1.2. – Plaćanja povezana s novim obvezama iz VFO-a za razdoblje 2021.–2027.

Naslov VFO-a	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	Ukupno
1. Jedinstveno tržište, inovacije i digitalizacija	17,2	21,3	23,3	23,1	16,8	101,7
2. Kohezija, otpornost i vrijednosti	20,1	44,6	64,1	71,7	64,9	265,5
2.1. Gospodarska, socijalna i teritorijalna kohezija	10,3	35,1	53,3	58,7	62,0	219,5
2.2. Otpornost i vrijednosti	9,8	9,5	10,8	13,1	2,9	46,0
3. Prirodni resursi i okoliš	46,1	57,3	62,2	55,4	31,4	252,3
3.1. Rashodi povezani s tržištem i izravna plaćanja	40,5	40,7	40,7	40,7		162,5
3.2. Ostali programi u okviru naslova „Prirodni resursi i okoliš”	5,6	16,6	21,5	14,7	31,4	89,8
4. Migracije i upravljanje granicama	2,8	3,7	4,7	4,8	3,3	19,2
5. Sigurnost i obrana	1,8	2,5	2,9	2,6	2	11,8
6. Susjedstvo i svijet	12,7	15,9	17,4	18,1	10,8	74,9
7. Europska javna uprava	11,9	12,5	12,9	13,2		50,5
Posebni instrumenti	1,4	1,1				2,5
Ukupno	114,1	158,8	187,6	188,9	129,2	778,6

Tablica 1.3. – Plaćanja za završetak obveza preuzetih prije 2021.

Naslov VFO-a	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	Ukupno
1. Jedinstveno tržište, inovacije i digitalizacija	3,7	3,1	2,0	1,1	0,8	10,7
2. Kohezija, otpornost i vrijednosti	14,1	1,2	1,4	0,9		17,5
2.1. Gospodarska, socijalna i teritorijalna kohezija	13,9	1,1	1,4	0,8		17,1
2.2. Otpornost i vrijednosti	0,2	0,1	0,1			0,4
3. Prirodni resursi i okoliš	8,2	0,2	0,1	0,1	0,1	8,8
3.1. Rashodi povezani s tržištem i izravna plaćanja	0,1					0,1
3.2. Ostali programi u okviru naslova „Prirodni resursi i okoliš”	8,1	0,2	0,1	0,1	0,1	8,7
4. Migracije i upravljanje granicama	0,4	0,1				1,6
5. Sigurnost i obrana	0,2	0,2	0,1	0,1		0,5
6. Susjedstvo i svijet	2,4	2,6	2,4	1,9	0,3	9,7
Ukupno	29,0	7,5	6,1	4,0	1,3	47,8

* Ukupne obveze i procijenjena plaćanja uključuju odobrena sredstva koja proizlaze iz članka 5. Uredbe o VFO-u i članka 15. stavka 3. Financijske uredbe. Nedodijeljene razlike nisu uključene.

** Iznosi za posebne instrumente obuhvaćaju pričuvu za solidarnost i pomoć u nuždi, Europski fond za prilagodbu globalizaciji, pričuvu za prilagodbu Brexitu i instrument fleksibilnosti. U sljedećim tablicama plaćanja povezana s mobilizacijom instrumenta fleksibilnosti uključena su u odgovarajuće naslove.

Tablica 2. – Predviđeni opozivi u razdoblju 2024.–2027.

Naslov VFO-a	Završetak	VFO	Ukupno
1. Jedinstveno tržište, inovacije i digitalizacija	<i>0,8</i>	<i>1,1</i>	2,0
2. Kohezija, otpornost i vrijednosti	<i>0,4</i>	<i>2,7</i>	3,1
2.1. Gospodarska, socijalna i teritorijalna kohezija	<i>0,2</i>	<i>2,2</i>	2,3
2.2. Otpornost i vrijednosti	<i>0,2</i>	<i>0,5</i>	0,7
3. Prirodni resursi i okoliš	<i>1,3</i>	<i>0,6</i>	1,9
3.2. Ostali programi u okviru naslova „Prirodni resursi i okoliš”	<i>1,3</i>	<i>0,6</i>	1,9
4. Migracije i upravljanje granicama	<i>0,5</i>	<i>0,3</i>	0,8
5. Sigurnost i obrana	<i>0,1</i>	<i>0,0</i>	0,1
6. Susjedstvo i svijet	<i>0,1</i>	<i>0,2</i>	0,3
Ukupno	3,2	4,9	8,1

Tablica 3. – Dugoročna predviđanja odljeva za instrument NextGenerationEU

Program	2024.	2025.	2026.	2027.	Ukupno
Obzor Europa	1,5	0,6	0,4	0,0	2,5
Program InvestEU	1,3	1,0	1,2	0,0	3,5
Europski fond za regionalni razvoj (EFRR)	6,3	0,7	0,0	0,0	7,0
Europski socijalni fond (ESF)	4,4	0,0	0,0	0,0	4,4
Europski mehanizam za oporavak i otpornost	96,0	39,1	47,4	0	182,5
Mehanizam Unije za civilnu zaštitu (RescEU)	0,4	0,3	0,3	0,0	1,0
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR)	1,8	2,3	0,6	0,0	4,7
Fond za pravednu tranziciju	1,2	5,5	3,6	0,0	10,4
Ukupno	112,9	49,6	53,5	0,0	216,0

Tablica 4. – Promjena ukupnih nepodmirenih obveza u razdoblju 2024.–2027.

Izvor	RAL na početku 2024. (procjena)*	Obveze za razdoblje 2024.–2027.	Plaćanja za razdoblje 2024.–2027.	Opozivi za razdoblje 2024.–2027.	RAL krajem 2027.
VFO	273,7	756,5	695,9	8,1	321,9
NGEU	216,8	0,1	216,0		0,9
Ukupno	490,6	756,6	911,9	8,1	322,9

* RAL na početku 2023. uključuje 3,4 milijarde EUR iz doprinosa trećih zemalja specifičnim programima VFO-a za razdoblje 2014.–2020., što nije uključeno u tablicu.

Tablica 5. – Dugoročna predviđanja budućih priljeva proračuna EU-a u razdoblju 2024.–2027.

		2024.	2025.	2026.	2027.	Ukupno
Gornja granica vlastitih sredstava u postotku bruto nacionalnog dohotka EU-a		2,00 %	2,00 %	2,00 %	2,00 %	nije primjenjivo
od čega privremeno povećanje za NGEU		0,60 %	0,60 %	0,60 %	0,60 %	nije primjenjivo
Gornja granica vlastitih sredstava izražena u milijardama EUR*	a	353,9	369,1	383,9	398,5	nije primjenjivo
od čega privremeno povećanje za NGEU	a'	106,2	110,7	115,2	119,6	nije primjenjivo
Neto iznos tradicionalnih vlastitih sredstava**	b	24,6	25,7	26,8	27,8	104,9
Nacionalni doprinosi***	c	112,4	136,3	163,6	162,1	574,5
Ukupna vlastita sredstva	d=b+c	137,1	162,0	190,4	189,9	679,3
od čega vlastita sredstva za financiranje obveza iz NGEU-a	d'	3,9	2,7	3,8	5,0	15,4
Ostali prihodi (uključujući privremeni doprinos Ujedinjene Kraljevine)	e	6,0	4,3	3,2	3,0	16,6
UKUPNI PRIHODI	d+e	143,1	166,3	193,6	193,0	695,9
Raspoloživa razlika do gornje granice vlastitih sredstava	a–d	216,9	207,1	193,5	208,6	nije primjenjivo
od čega razlika do privremenog povećanja za NGEU	a'–d'	102,3	108,0	111,4	114,6	nije primjenjivo

* Gornja granica vlastitih sredstava – izračunano na temelju gospodarske prognoze iz proljeća 2023. za bruto nacionalni dohodak država EU-27 za razdoblje 2023.–2027.

** Tradicionalna vlastita sredstva procjenjuju se na temelju stope zadržavanja od 25 % na ime troškova naplate.

*** Nacionalni doprinosi uključuju vlastita sredstva koja se temelje na bruto nacionalnom dohotku, reformirana vlastita sredstva koja se temelje na porezu na dodanu vrijednost i nova vlastita sredstva koja se temelje na nerekicliранom plastičnom ambalažnom otpadu.

-
- i. Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uređaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012, SL L 193, 30.7.2018., str. 1.
 - ii. COM(2021) 343 od 30.6.2021.
 - iii. Uredba Vijeća (EU, Euratom) 2020/2093 kojom se utvrđuje višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021.–2027., SL L 433I, 22.12.2020., str. 11.
 - iv. Uredba Vijeća (EU) 2020/2094 o uspostavi Instrumenta Europske unije za oporavak radi potpore oporavku nakon krize uzrokovane bolešću COVID-19, SL L 433I, 22.12.2020., str. 23. („NextGenerationEU”).
 - v. Ako nije drukčije navedeno, svi iznosi u izvješću izraženi su u tekućim cijenama.
 - vi. [Nacrt proračuna za 2024., Izvješće o procjenama](#) SEC(2023) 250, lipanj 2023.
 - vii. Člankom 5. Uredbe o VFO-u za unaprijed utvrđeni popis programa predviđena su dodatna sredstva u odobrenim sredstvima za preuzimanje obveza i odobrenim sredstvima za plaćanje u iznosu jednakom određenim vrstama novčanih kazni.
 - viii. Člankom 15. stavkom 3. Financijske uredbe predviđeno je da se odobrena sredstva za preuzimanje obveza koja odgovaraju iznosu opozvanih sredstava povezanih s istraživačkim projektima mogu ponovno staviti na raspolaganje.
 - ix. Odluka Vijeća (EU, Euratom) 2020/2053 od 14. prosinca 2020. o sustavu vlastitih sredstava Europske unije te o stavljanju izvan snage Odluke 2014/335/EU, Euratom, SL L 424, 15.12.2020., str. 1.
 - x. SL C 66 I, 19.2.2019., str. 1.
 - xi. COM(2021) 365 od 7. lipnja 2021., COM(2022) 2093 od 7. lipnja 2022. i COM(2023) 320 od 6. lipnja 2023.
 - xii. Države članice odlučile su prenijeti sredstva iz izravnih plaćanja u ruralni razvoj. Rezultat je iznesen u Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2023/813 od 8. veljače 2023.

-
- xiii. Uredba (EU) 2022/562 o izmjeni uredaba (EU) br. 1303/2013 i (EU) br. 223/2014 u pogledu djelovanja kohezijske politike za izbjeglice u Europi (CARE), Uredba (EU) 2022/613 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. travnja 2022. o izmjeni uredaba (EU) br. 1303/2013 i (EU) br. 223/2014 u pogledu povećanog prethfinanciranja iz sredstava inicijative REACT-EU i uvođenja jediničnog troška i Uredba (EU) 2022/2039 o izmjeni uredaba (EU) br. 1303/2013 i (EU) 2021/1060 u pogledu dodatne fleksibilnosti radi odgovora na posljedice vojne agresije Ruske Federacije FAST (Flexible Assistance for Territories – fleksibilna pomoć područjima) – CARE.
- xiv S obzirom na to da se njegov provedbeni mehanizam temelji na potražnji, nisu dostupna predviđanja za komponentu zajmova u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost (slično drugim instrumentima koji se temelje na zajmovima i koji se provode izvan proračuna).
- xv [Pregled namjera država članica da zatraže potporu u obliku zajmova u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost \(europa.eu\).](#)
- xvi COM(2022) 145 final, 23. ožujka 2022.
- xvii COM(2021) 250 final, 14. travnja 2021.
- xviii Odluka Vijeća (EU, Euratom) 2020/2053 od 14. prosinca 2020., SL L 424/1, 15.12.2020.
- xix Europska komisija, Europska gospodarska prognoza, proljeće 2023.
- xx Jedinstveni instrument za razliku do gornje granice, u skladu s člankom 11. stavkom 1. točkom (b) Uredbe o VFO-u, izravno dovodi do prilagodbe gornje granice za plaćanja u okviru VFO-a, koju Komisija provodi jednom godišnje u okviru tehničke prilagodbe, pri čemu neiskorištena razlika za plaćanja podliježe regulatornim gornjim granicama u razdoblju 2025.–2027.